

Nieuwsbrief 77 September 2019

Re-assembling a brief history of High Arctic hunter-gatherer colonization – the Greenlandic Dorset of Peary Land

Eirik Roe

Climate Around 800 BC the first Pre-Inuit groups that became the Greenlandic Dorset entered Greenland from Canada through the Nares Strait. The ephemeral archaeological record of Dorset people in the northernmost region of Greenland is a remarkable example of a brief colonisation of Arctic hunter-gatherers. The collections of artefacts from this period are predominantly remains of their mobile toolkits. These collections are today stored at museums in both Greenland and Denmark. In this lecture, I will talk about what we can learn about the Greenlandic Dorset through these, as well as about what it means to research museum collections from the Arctic.

Arctic Centre's PhD researcher Eirik Roe explores regional and diachronic variations in Pre-Inuit social organisation and adaptation during the Early Dorset period of Greenland (800 BC – 1 AD), through inter-regional technological analysis of remaining lithic toolkits. The Early Dorset was one of the few Arctic cultures that achieved a 'circum-Greenlandic' colonisation.

Wanneer	30 september 2019
Hoe laat	19:30 uur
Waar	Aweg 30, Groningen – ingang Herman Colleniusstraat
Toegang	€ 2,00; studenten € 1,00; minorstudenten gratis

Imaka-lezingen 2019 - 2020

<i>Datum</i>	<i>Titel van de lezing</i>
28 oktober	Siemen Dijkstra: de Arctis in houtprint "Arctische Verbeelding"
25 november	Frits Steenhuisen over kwikvervuiling in de Arctis
25 januari	Publieksdag Spitsbergen-expedities 2015/2020
24 februari	Hidde de Haas over de Nederlandse steenkolenwinning op Spitsbergen, begin 20 ^e eeuw

De afkalving van de Brunt-ijsplaat is aanstaande

26 juni 2019, Vivian Lammerse

Op de Brunt-ijsplaat in Antarctica bevinden zich twee grote scheuren: Chasm 1 en de Halloween-scheur. In de afgelopen jaren zijn deze twee spleten steeds dichtert naar elkaar toegegroeid. Dat ze elkaar gaan ontmoeten staat vast. Zo waren ze eind mei slechts vijf kilometer van elkaar verwijderd. Op het moment dat ze elkaar gaan raken, zal een enorme ijsberg groter dan Londen (1594 km²) afkalven. En dit zal de grootste ijsberg worden die de Brunt-ijsplaat baart sinds de observaties in 1915 begonnen.

Illustratie: Jan de Rydt, Northumbria University

Bron: <https://www.scientias.nl/de-grootste-afkalving-op-de-brunt-ijsplaat-is-aanstaande/>

The Arctic is “no longer a buffer zone”

by Mia Bennett, June 25, 2019

Today, the U.S. Senate will resume consideration of the National Defense Authorization Act (NDAA) for 2020. This is the bill that sets the annual budget for the U.S. Department of Defense, which receives more than half of all of the federal government's discretionary funding each year. Each year, the NDAA also offers an update of the government's perceived threats to national security. Comparing this year's NDAA to last year's shows how high the Arctic has risen on Congress' radar. Whereas this year, the NDAA mentions the word "Arctic" 89 times, in 2018 it was only stated 20 times, largely in reference to requiring a report on an updated Arctic Strategy from the Secretary of

Defense. That report finally came out on earlier this month, describing itself as being "anchored in the priorities of the 2018 National Defense Strategy (NDS) and its focus on competition with China and Russia as the principal challenge to long-term U.S. security and prosperity." This reflects the growing perception within the Beltway that China and Russia present the main challenges to American superpower, a threat the report called "great power aggression".

Hele artikel lezen via: <http://www.cryopolitics.com/2019/06/25/the-arctic-no-longer-buffer/>

The Race to Understand Antarctica's Most Terrifying Glacier

West Antarctica's Thwaites Glacier is the size of Florida. Bryan Christie Design

Few places in Antarctica are more difficult to reach than Thwaites Glacier, a Florida-sized hunk of frozen water that meets the Amundsen Sea about 800 miles west of McMurdo. Until a decade ago, barely any scientists had ever set foot there, and the glacier's remoteness, along with its reputation for bad weather, ensured that it remained poorly understood. Yet within the small community of people who study ice for a living, Thwaites has long been the subject of dark speculation. If this mysterious glacier were to "go bad"—glaciologist--speak for the process by which a glacier breaks down into icebergs and eventually collapses into the ocean—it might be more than a scientific curiosity.

The Thwaites Glacier is so remote that only [28 humans have set foot on it](#). More scientists will travel there soon, however, for the U.S. and U.K. are teaming together as part of the [International Thwaites Glacier Collaboration](#) to study the terrifying dynamics of this fragmenting block of ice.

Lees het hele artikel via: <https://www.wired.com/story/antarctica-thwaites-glacier-breaking-point/>

Oproep SEES 2020

Vijf jaar na de succesvolle eerste SEES.NL expeditie, willen we graag weer terug om de veranderingen vast te leggen. Het concept is hetzelfde als in 2015, wetenschappers uit verschillende disciplines aangevuld met toeristen.

We hebben hulp nodig om deze tweede expeditie mogelijk te maken. Geef je vrijblijvend op als wetenschapper, toerist of sponsor. Dan nemen we snel contact met je op.

Stuur een e-mail waarin je kort vertelt wat je wilt doen tijdens SEES.NL/2020 en beknopte informatie over je achtergrond naar seespits@gmail.com.

Literatuur

Encouraging encounters: unusual aggregations of bowhead whales *Balaena mysticetus* in the western Fram Strait, North Atlantic

Authors: Marijke N. de Boer, Nicole Janinhoff, Griet Nijs, Hans Verdaat. Online publication date: June 06, 2019

The whales were observed in areas with loose ice-cover and steep bottom slopes. This new study highlights that these 'slippery slopes' may become increasingly important as a spring/early summer feeding ground.

Link: <https://www.int-res.com/abstracts/esr/v39/p51-62/>

Rechtstreeks naar de PDF met het hele artikel:

<https://www.int-res.com/articles/esr2019/39/n039p051.pdf>

Een Zee van Traan: vier eeuwen Nederlandse walvisvaart 1612 – 1964

Auteurs: Jaap R. Bruijn en Louwrens Hacquebord

Bij Walburg Pers te Zutphen verscheen dit voorjaar een nieuw boek over de Nederlandse walvisvaart: *Een Zee van Traan, vier eeuwen Nederlandse walvisvaart, 1612 – 1964*. De auteurs zijn maritiem historicus en archeoloog/fysisch geograaf, verbonden door een decennialange belangstelling voor de historie van de walvisvaart en de materiële overblijfselen daarvan. Uiteindelijk leidde dat tot dit fraai verzorgde overzichtswerk over de Nederlandse betrokkenheid bij de walvisvaart door de eeuwen heen. Meerdere eerder verrichte internationale onderzoeken en publicaties zijn voor de auteurs de basis geweest om, tevens gebruikmakend van eigen onderzoek, dit overzichtswerk samen te stellen.

Het boek is onderverdeeld in vier delen/eeuwen: de zeventiende t/m de twintigste eeuw. Deze indeling biedt de gelegenheid om per tijdvak de meest interessante ontwikkelingen in kaart te brengen en in perspectief te zetten. Daarnaast is in "kaderteksten" meer de diepte opgezocht met

betrekking tot bepaalde thema's, als *de walvisproducten* en *de culturele nalatenschap van de walvisvaart*. Er is in dit boek weliswaar veel aandacht voor de economische en bestuurlijke kant van de walvisvaart voor Nederland (én bepaalde dorpen en streken), maar de auteurs noemen ook "man en paard" over de enorme aanslag op de walvispopulaties door ongebreidelde jacht. De ecologische effecten van de walvisvangst worden verder nauwgezet toegelicht. Interessant zijn verder ook de relatie met klimaatverandering en de internationale invloeden op de walvisvangst, o.a. via de International Whaling Commission. Daarmee eindigt het boek in het heden.

Kortom: een interessant en mooi verzorgd overzicht van het wel en wee van het Nederlandse aandeel in de internationale walvisvaart!

Het boek is in de boekhandel te koop voor € 29,50, ISBN 9789462493650.

Websites

Glenn M. Stein: Discovering the North-West Passage

A presentation on early Arctic exploration by Glenn M. Stein entitled "Discovering the North-West Passage: The Four-Year Arctic Odyssey of H.M.S. Investigator and the McClure Expedition."

<https://www.youtube.com/watch?v=P54tgNpKloQ>

The UK Antarctic Heritage Trust

Mission:

- We exist to preserve, enhance and promote British Antarctic heritage to engage, inform and inspire a global audience.
- We care for and conserve historic buildings and artefacts in Antarctica so that they might be enjoyed and learned from by current and future generations.
- We support other organisations to preserve British Antarctic heritage, be they sites, artefacts or archives.
- We deliver and support of a range of innovative public programmes to engage and inspire people of all ages with 250 years of British human endeavour in Antarctica.

Prachtige website: <http://www.ukaht.org/>

Archief Imaka-Nieuwsbrieven: <http://www.rug.nl/research/arctisch-centrum/imaka/nieuwsbrieven/>